

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 pe un an 4 coroane.
 pe jumătate de an 2 coroane.
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, sau pe acțiuni, Sibilia.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
 Se primesc la biroul administrației (strada Poplăci nr. 15).
 Un rând garand prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani
 a treia-ora 10 bani.

Cetiți!

De multe ori auzim nu numai dela țărani de-ai noștri, ci — durere — chiar și dela câte un preot și învățător întrebarea: »Pentru-ce să cetim? Să ar, să samăn, să secer și atunci am tot ce-mi trebuie. Părinții noștri n'au cetit nimic, și tot era mai bine atunci: Bucate se făceau destule, dările erau mici, aveau tot ce le trebuia».

Dacă auzim vorbe de acestea din gura țeranului, nu ne prea putem mira, căci atâtă pricepe. Când le suzi însă dela vr'un învățător sau preot, e foarte dureros, dovadă aceasta, că ei de geaba au fost și la școli mai mari, pentru-că altminteri nu 'și-ar pute închipui viața ca fiindu-ne dată numai de-a ne implini trebuințele, pe care le are ori-ce vită.

E adevărat, că pământurile dau cel puțin tot atâtă rod, ca și acum 50 de ani. Dacă se va mulțumi însă plugarul numai cu atâtă, el e pierdut. Trebuințele statului sunt mai mari, ale noastre asemenea, dările tot așa. În statele mai civilizate agricultura se face cu mașini. Prin America-de-nord și de sud, prin India sunt milioane și milioane jugere acoperite cu holde de grâu, mijloacele de transport s'au estinit, așa că în tot anul piețele Europei sunt poplite cu cereale din celelalte continente. Dacă va face plugarul nostru de astăzi tot cum »s'a pomenit«, el trebuie să se prăpădească în lupta ce trebuie să o poarte cu toți plugarii de pe pământ. De unde să știe el aceasta, dacă nu *cețim* cărți și »Foi« scrise pentru el?

În America se prăsează atâtă vite, încât Americanii sunt în stare, cu toate cheltuielile de transport, să vândă carnea dela vittele lor mai ieftin, decum o dăm noi. Pe ei îi putem bate numai dacă prășim și noi vite mai multe, mai bune și cu mai puțină cheltuielă. De unde să știm aceasta, dacă nu vedem și nu *cețim* cărți și »Foi«, cari să ne lumineze?

În unire e putere. Pretutindenea sunt formate și se formează societăți culturale și economice. Mai toate dau înainte, la unele se fac însă și greșeli. Și mai ceva. Tovarășii unei astfel de societăți nu sînt vite cuvântătoare, cari să fie duse de căpăstru de 2-3 inși. Ei încă trebuie să știe și să priceapă rostul. De unde să știm însă, cum se întîntează aceste societăți, ce bunătate ne aduc, ce greșeli s'au făcut și cum trebuie îndreptate, dacă nu *cețim*?

Legile, ordinațiunile se schimbă în ziua de azi mereu. Mereu se fac legi nouă, se dau porunci nouă. De unde să le cunoaștem, dacă nu *cețim* »Foi«?

În ziua de astăzi se întîmplă atâtă lucruri, bune și rele, încât ori-ce om trebuie să cunoască o parte din ele, ca învățătura să tragă. De unde să poată face isprava aceasta, dacă nu *cețim*?

Omul are lipsă și de petrecere, după-ce a muncit și asudat de dimineața până seara. Se poate o petrecere mai bună, ca cetirea »Foi«? E oare petrecere aceea, când se pune lângă sticla cu rachiu și uitându-și de sine se pomeneste cu mintea pierdută?

De aceea să *cețim*! Pildă bună ne dau sute de preoți și învățători, mii de țărani români, pentru osri »Foaia« a ajuns o trebuință ca și pâinea de toate

zilele. Și e duioș, dar' totodată înălțător, când găsești întra aceeași mulți, oari nu știu ceti, și totuși își abonează »Foaia«, pe care pun să le-o cetească. Frumos exemplu ne dau și Românii americani, unde cu multă nerăbdare așteaptă să le vină »Foaia«, ca după munca grea din fabrică să se poată muta cu gândul în patria lor iubită, despre care le vorbește gazeta lor.

Mare bine își face deci cel-ce cetește și faptă creștinească săvîrșește cel-ce și pe alții îndeamnă să cetească. Cetiți!

Alegerea de episcop dela Arad. La raportul ministrului de culte și instrucție, Majestatea Sa prin decizul prealalt din 15 Dec. c. nu a aflat de bine să aproabe alegerea de episcop a lui Vasile Mangra, și a însărcinat pe ministrul de culte și instrucție să ia măsurile de lipsă pentru întregirea după lege a scaunului vacant al episcopiei gr.-or. române din Arad.

În memoria drului Rațiu. Despre parastasul și sărberea aranjată Duminică la Iași, în amintirea lui Dr. Ioan Rațiu, »Cronica« scrie următoarele:

Leșnii nu vor să se desmintă în patriotismul lor și ca totdeauna ei au arătat că au inimă mai caldă ca a Bucureștenilor.

Ei au făcut ieri o imponentă manifestare în memoria neuitatului Român Dr. I. Rațiu

FOITA.

La mormântul unui erou.

De

I. Cosmescu,

Român din Macedonia (Turcia).

Din Sibiu o neagră veste
 Pe Români 'i-a aguduit:
 Rațiu, Rațiu nu mai este,
 Rațiu, azi ne-a părăsit.

Vai, Ardealul, cum mai plânge
 După mândrul căpitan;
 Plâng toți frații de un sânge:
 Fosta-a Rațiu un titan.

Om de bronz cu fruntea lată,
 Ca o stâncă sus a stat;
 Brav a fost viața-i toată,
 Îndărăt el nu s'a dat.

Transilvania tot plânge
 După mândrul căpitan,
 Plâng toți frații de un sânge,
 Ride numai cel dușman.

Să tot ridă în neștire,
 Că vlăstarii mereu cresc,
 Că-i aproape a lui peire...
 Sus cu neamul românesc!

Coroană eternă pe mormântul D-rului Rațiu.

Turda, 12 Dec. 1902.

Motto: Așa să lumineze fiul meu înaintea lumii, precum luminează făclilele din biserică, și așa să strălucească între ceilalți oameni, precum strălucește luciferul între celelalte stele....

Cine nu cunoștea od nioară în Turda și jur pe Gregoriu Rațiu? Era țeran fruntaș în Turda, și ca descendent din familie nobilă se afla între condiții ma-

teriale favorabile. Om înalt, robust, fisionomie binemarcată, căutătura inteligentă, pe umeri 'i-se lăsau plete dese încărunțite de vremuri. Toți îl stimau și toți îl iubeau pe badea Gligor, tatăl fericitului Dr. Ioan Rațiu.

Soția dînsului, lelea Fină, cunoscută ca femeie bună și canonică, era vestită între țărănime pentru curajul și energia ei.

Ne vom da băiatul la școală la dascălul de aici, și dacă vom avea noroc să învețe, îl va lua la sine domnul dela Blaj (sub numirea aceasta era cunoscut prepositul Basiliu Rațiu din Blaj, unchiul D-rului Rațiu) — și se va alege din băiat preot. Așa se sfătua badea Gligor cu lelea Fină, când 'l-au trimis la școala română gr.-cat din Turda.

Cuminția băiatului în scurt timp a descoperit-o învățătorul George Mezei, și stăruint pe lângă părinți 'i-a înduplecat să-și ducă băiatul la Blaj, dându-și

După un Te Deum oficial în catedrala Metropolitani, la care a luat parte întreaga elită intelectuală a Capitalei Moldovei, întreaga asistență, în număr de peste 3000 de persoane, au manifestat pe străzile principale și în piața Unirii.

Steagul roșu, oferit de țelale din Sibiu, era purtat în fruntea importantului cortegiu, îmbrăcat cu zăbranie neagră.

La orele 3 Liga Culturală a ținut o întrunire în sala universității.

Au luat cuvântul în aplauzele unei asistențe enorme, profesorii universitari Găvănescu, Antonescu și d-nii A. C. Cuza și maiorul Manolescu Mladina.

Onoare Iașului.

Procesul de presă al „Gazetei”.

În șirul persecuțiilor, de care ne învrednicește guvernul, ocupă loc și „Gazeta Trans.” Am amintit la timpul său, că în redacția feii s'a făcut perchiștiie pentru a se afla manuscriptul la doi articoli. În nrul de luni „Gazeta Transilvaniei” face cunoscută astfel continuarea afacerii:

Redactorul ziarului nostru, d-nul Traian H. Pop, a fost înaintat la timpul său recurs în afacerea urmării articolilor publicați în nr. 192 și 193 al „Gaz. Trans.” din a. c., pentru cari ni-s'a făcut și perchiștiie domiciliară. Camera de acuzare dela tribunalul din Târgu-Murșului respingând recursul, redactorului nostru i s'a făcut cunoscut, că judele de instrucție a încheiat cercetarea și că actele le-a transpus procuraturii.

Chestia limbilor în Bohemia.

Grupul tinerilor Cehi din camera deputaților a răspuns la propunerile Germanilor din Bohemia, în privința chestiei limbilor, printr'un memoriu, care insistă asupra reglementării tuturor chestiunilor în litigiu între Cehi și Germani, nu numai în Bohemia, dar și în Moravia și Silesia, și mai înainte de toate asupra rezolvării chestiei limbilor pe baza unei egalități complete între cele două limbi, germană și cehă.

În loc de atestat carte de recomandare către prepositul Basiliu Rațiu.

Băiatul a dat și aici dovezi de talentele sale și se dezvoltă mândru trupește și sufletește. A obținut simpatia superiorilor și a tuturor, cari îl cunoșteau.

Dela gimnaziul din Blaj a trecut la cel din Cluj, pentru a-și însuși limba maghiară, ca' pe când a absolvat gimnaziul, urmând dorința părinților săi, s'a dedicat carierei teologice, cariera cea mai cu farmec a tinerilor noștri și cea mai cercetată pe timpurile acele.

Soartea însă a dispus altfel și după ce s'a terminat revoluția, tinerul Rațiu s'a dedicat carierei juridice. Între puținii doctori în drepturi de pe acele timpuri, Dr. Rațiu a ocupat un teren de activitate mai vast și ca avocat a devenit ocrotitorul cel mai puternic al țărănimii, ce-și scutura lanțurile iobăgiei...

Memoriul relevă, că introducerea limbii cehă în serviciul interior nu trebuie considerată ca o concesiune din partea Germanilor, ci ca un drept incontestabil al poporului ceh. Soluțiunea echitabilă a acestei chestiuni a limbilor va înlesni soluțiunea chestiunilor administrative, de asemenea în litigiu.

Tinerii Cehi se declară la sfârșit dispuși de a intra în negocieri cu Germanii pentru restabilirea păcii interioare.

Bătrânii Cehi își vor supune propunerile lor direct conferinței de conciliare, care se va convoca.

Deputații germani din Bohemia au declarat drept răspuns la cele zise de Cehi, că ei pot începe negocierile numai pe baza propunerilor făcute de ei.

Dreptul limbii naționale.

Am vorbit deunăzi de audiența unei delegațiuni de Catalani la regele Alton XIII. pentru a cere respectarea dialectului național în biserică, școală și administrație. Regele s'a întreținut mai mult timp cu șeful delegațiunii și a răspuns, că, va stărua pe lângă ministrii de resort în favoarea revendicajunilor, ce i-s'au supus.

O nouă confiscare. În afasă de procesele, cari sânt în curs, sântem într'una șicaniți cu confiscarea cărților, ce apar la institutul nostru. Marți în 23 Decembrie s. s'a făcut o nouă confiscare la noi, în anul acesta a treia confiscare.

După „Cartea de aur” și „Darul de Paști” a urmat să fie confiscată broșura domnului Teodor Raica, cu titlul: „Politica maghiară”, care, cuprinde o serie de articoli politici, scriși de valorosul condeiu al dlui prof. din Ploiești și reproduși din coloanele „Tribunei”.

Marți între orele 9 și 10 a. m. s'a prezentat la institutul nostru judele de instrucție Gădri, însoțit de viceprocurorul Preiniszberger și de forța brachială necesară și înmanuând directorului or-

dinul de confiscare, a cerut estradarea cărții d-lui Raica.

S'au estradat exemplarele, ce mai erau la noi, în nr. de 493 cari, după ce s'a dressat un proces verbal, au fost puse în o corță și transportate la tribunal.

Krieghammer și Pitreich.

Foia oficială a armatei publice autograful M. Sale, prin care Krieghammer e absolvat de postul său, exprimându-i-se mulțumită pentru activitatea sa de 53 ani ca militar și de 9 ani ca ministru de războiu.

Prin un alt autograf apoi e numit ministru de războiu al monarhiei locot mareșal cav. Pitreich.

Enric Pitreich este de 61 de ani. Din anul 1896 funcționează ca locoșitor de șef al statului major. Este decorat cu crucea de cavaler al ordinului leopoldin. În războaiel n'a luat parte, dar' este recunoscut de o capacitate militară.

DIN LUME.

Peninsula-balcanică.

Capii albanezi au trimis o telegramă colectivă la Poartă, cerând redarea lui Isar Boljetinaș căpetenia mișcării contra instalării la Mitrovitza a consulului rus. În cas când nu vor fi satisfăcuți, amenință cu o nouă răscoală.

Trei zile înainte de Ramazan a plecat din Constantinopol o corabie cu 80 de esilați, între cari mulți ofițeri și funcționari superiori cu destinațiune necunoscută. În ziua următoare s'au închis toate cafenelele și baracele de pe chelul Constantinopolei. Măsurile acestea s'au luat pentru a preveni un atentat contra vieții Sultanului.

Venezuela.

Spania și Belgia s'au asociat și ele la acțiunea anglo-germană-italiană, cerând despăgubiri pentru daunele suferite de supușii lor în timpul răzvrătirilor.

Președintele Statelor-Unite a făcut propunere Puterilor europene, că dacă

Munca lui neobosită, dezvoltată în interesul foștilor iobagi români, i'a făcut cunoscut numele lui în cercul acestora dela un capăt al Ardealului până la celalalt; și toți, pe cari îi isbia vre-o injurie domnească, la dînsul își cercușe scut și sprigin.

Farmecul, ce-l avea tinerul avocat Dr. Rațiu, îl da figurii lui un nimb, ca acela cu care vedem încoronate frunțile aleșilor lui Dumnezeu.

Aureola, ce i-a câștigat-o prin bunătatea inimii și tăria ingeniului său, transpunea într'un estas toată româniimea, care a avut fericirea de a-l cunoaște și de a se îndulci de cuvintele lui.

Ear' mama dînsului fermecată și ea de mărirea fiului său, cu voce înaltă întrețese zilnic în rugăciunile sale cuvintele puse de motto: „Așa să lumineze fiul meu înaintea lumii, precum luminează făciile din biserică, și așa să strălucească între ceilalți oameni, pre-

Avea cancelarie în Turda, cu filială în Murșu Oșorhei, — unde se abăteau toate comunele iobăgești, cari purtau pe atunci procesele de desdaunare cu domni sau proprietarii de moși.

Natura și gravitatea proceselor, cari le-a purtat cu multă dibăcie, i-au asigurat renume, care trăește și va trăi în comunele urbariale din generație în generație.

Pentru a ilustra greutatea, cu cari se luptau pe atunci tinerii noștri, foștii urbariaști, servească de exemplu soartea Tofălenilor, unde baronul Apor în timp de iarnă a scos cu forța din case peste 90 familii de țărani români.

Causa acestora a îmbrățoșat-o Dr. Rațiu cu toată căldura inimii sale și până când s'a rezolvat procesul de reșchier, a înscenat o colecție dincoace și dincolo de Carpați în favorul Tofălenilor și astfel i-a salvat dela pierire de foame pe aceia, pe cari mai târziu i'a repus în vetrele străbune.

primesc arbitragiul, atunci Statele-Unite garantează, că Venezuela va executa angajamentele promise.

Belgia a cerut dela Venezuela 350.000 de lire sterline, adică vre-o opt milioane de lei.

Și Olanda a trimis în Venezuela vase de războiu.

Secretarul de stat la afacerile străine din Statele-Unite a primit din partea Angliei, Germaniei și Italiei răspunsuri parțiale în privința arbitragiului în diferendul lor cu Venezuela.

Anglia este favorabilă acestei soluțiuni, dar' sub oare-cari condițiuni; Germania acceptă în principiu arbitragiul; Italia este de asemenea favorabilă; ea însă va urma, probabil, procedarea Angliei și Germaniei.

Comercianții mari și reprezentanți de-al primelor firme s'au declarat gata să pună la dispoziția guvernului sumele necesare pentru acoperirea pretensiunilor germane și engleze.

Castro, președintele republicii Venezuela, a primit propunerea Puterilor, cu care republica se găsește în conflict, de a ruga pe Roosevelt, președintele Statelor-Unite, de a fi arbitru în conflictul iscat.

Muntenegro.

Cu ocazia zilei sale onomastice, principele Nicolaie a rostit în prezența ministrilor reședinți ai Rusiei, Serbiei și Bulgariei un discurs, exprimând programul marilor reforme în organizația politică și socială a principatului.

Principele a semnat tot deodată legea, care regulează succesiunea la tron, proclamând totodată principiul democratic în conducerea statului.

Intre reforme sânt: stabilirea unui budget regulat al statului; schimbarea înaltei curți de justiție în curtea de casă și înlocuirea membrilor bătrâni prin juriști diplomați, cari să procedă la revizuirea suplimentului la codul de legi civile și penale.

Din punctul de vedere al administrațiunii, justiției, principatul a fost împărțit în 5 circumscripțiuni, încredințate fiecare, de asemenea, la juriști diplomați.

Principele a mai decretat costumul civil pentru magistrați.

cum strălucesc la lăcături între celelalte stele....

Și cei cari o ascultau, cunoscând mărirea fiului, se închinau cu respect înaintea mamei, zicând: Amin! Așa să fie!...

Dinșă, mama iubitoare, a trecut din viață, încântată de strălucirea fiului ei; dar' numai nouă celor din timpul mai recent ni-s'a dat să vedem realizată rugăciunea mamei, strălucind Dr. Rațiu între lăcături de până acum ai românismului.

Și oare-ce a asigurat D-rului Rațiu rolul distinct între conașionali săi?

Este o taină a divinității, că cu ce-și înzestrează pe aleșii săi.

Dr. I. Rațiu s'a născut din părinți țărani. A crescut în Blaj între fii de țărani și ca avocat din zi în zi a avut atingere tot cu țărani.

Fiind stăpânul țărânilor chiar în epoca renașterii acestea după lobăgie, l-a cunoscut starea, necazurile, grijile,

Știri mărunte.

În timpul intrării solemne a curții împărătești în capitala Peking străinii, cari asistau la defilare, au fost siliți de soldați să se închine înaintea poporului. Intre cei violenți au fost și diplomați dela legațiunea americană, precum și două doamne.

Budgetul Bulgariei pe 1903 se prezintă la șapte cu 97 mil. 682.872 lei, la intrate cu 98 mil. 17.900 lei, un excedent în plus de 335.029 lei. Budgetul ministrului de războiu e de 23 mil. 310.362 lei.

Pretendentul la tronul spaniol, Don Carlos, a renunțat în favorul fiului său Don Jaime.

Preșident al republicii Haiti a fost proclamat de către armată generalul Nord, cu toate-că majoritatea adunării legislative s'a pronunțat pentru Senègue.

Ambasadorul englez din Constantinopol va cere o audiență Sultanului, ca să ștate, că singura și cea mai bună soluție a chestiunii este numirea unui guvernator creștin în Macedonia.

Din comitate.

Adunarea generală extraordinară a comitetului municipal din comitatul Sibului, ținută în 18 I. c., și-a terminat agendele în mai puțin de 2 ore. Dintre Români au fost prezenți d-nii Dr. Tincu, Nic. Ivan, I. David, Val. Florian, Toma Doicoan, Nic. Hențu, I. A. Preda, Dr. N. Comșa, Dr. I. Stroia, Z. Boiu, Dr. Beu, I. Imbăruș, Dr. Leményi, I. Henteș. Dintre Sași s'au prezentat vre-o 25. Pentru predarea agendelor dela casa comitatului și cea orfanală, conform noii legi, care intră în vigoare cu 1 Ian. 1903, se aleg d-nii I. A. Preda și Martin Schuster. Peste propunerile comitetului Neutra referitoare la »regularea« chestiunii de naționalități s'a trecut la ordinea zilei. Adresa comitatului Borșod referitoare la împedecarea importării vinului din Italia se va sprigini. În comitațiunea cercuală economică din Mercuria se aclamă econ. G. Muntean. În comitetul administrativ se alege dintre Români Dr. L. Leményi, în consiliul de supraveghere al liniei ferate Vinț—Sibiu—Turnuroșu I. A. Preda, în comite-

tul de verificare Dr. Russu, din partea comitetului suprem se numește Z. Boiu; locșitor al vicecomitetului pentru conducerea alegerilor orășenești St. Stroia. În comitetul permanent se alege Dr. Beu. După votare nominală se hotărăște, ca banii în numărul al comitatului să se depună câte 30% la »Spercasca«, »Bodenreditanstalt« și »Albina«, 10% la »Vorschussverein«. O mică dezbateră a produs statutul comunei Gurariu referitor la folosirea unei părți din pădurea comunală pentru trebuințele locuitorilor. Comitetul permanent a propus neaprobarea statutului, membrul N. Ivan, spriginit de Leményi și N. Hențu, face contra propunere, care se primește.

SCRISORI.

Isprăvuri bune.

Sângheorgiul-român, Nov.

Înainte de asta cu doi sau trei ani, inteligența din Sângheorgiul-rom. a luat inițiativa de a înființa o »Reuniune de cetire și cântări«.

Prin statornicie și energie reuniunea s'a înființat; și acum — deși în stare materială slăbuță — este în înflorire.

Scopul principal al acestei reuniuni a fost: înființarea unui cor mixt în patru voci.

În vara anului curent reuniunea de cet. și cânt. a avut fericirea de ași vedea scopul realizat prin înființarea corului.

La îndemnul mai multor persoane cu deosebire a m. on. domn preot local, reuniunea de cet. și cânt. s'a pus în conștătere cu dl Emil Ștefănuț, profesor de muzică în Nășud, care cu mult zel și cu multă răbdare a instruit corul — din 1 Iulie până la finea lui August. Ne ținem de o sfântă datorință a-i aduce și pe această cale cele mai vii mulțumiri.

Corul înființat în Sângheorgiul-rom., care este primul în acest ținut — să fie luat ca exemplu și de alte comune unde oamenii sânt iubitori de înaintare.

Recomandăm acestor comune cu toată căldura pe dl Emil Ștefănuț, ca

precum și aspirările un țeara întregă mai bine, ca ori-și-cine; — apoi a avut și durerea inimii pentru țărânilor și și înclinarea nobilă și capacitatea de a ajuta.

Dela începutul carierei sale avocațiale peste pragul lui se perândau alături cu țărani, toți bărbații cei mai iluștrii, ce l-au avut Români dela patruzei și opt până în zilele noastre.

(Va urma).

Colindă.

Colo 'n jos mai în jos
Florile dalbe de măr,*)
Nu știu ce-ai-i ori albești,
O (ri)-i o turmă de oi dalbe.
Da la oi că cine vede?
Da Vasile fecior bun
Stă în bătă răzemat,
Zice din fluer ferecat.

*) Să repetează.

Când îi zice, turma strînge,
Când întoarce, turma 'ntoarce,
Re, re, re, oale de frunte
Nu sul tare la munte,
Că io de m'oi mânia,
M'oiu duce și v'oiu lăsa.
Ba tu Domnul nu te duce,
Ne tomnează, ne ierneză,
Ne scoate în primăvară;
Ba Tu Domnul nu te duce,
Că 'ți-om face miele ochișele
Și berbeci becușăcel
Și-i mere la țîrg cu ei,
În țîrgu de șugubeși
Acolo îi da cu preț.
Banii 'n pungă îi băga
Ș'un căluț de țî-i lua,
Te aduce ca și vîntu,
Te întoarce ca și gându.
Să fii gazdă vesel bun
C'ai ajuns S-tul Crăciun.

Partenle Glurgescu, econ.

pe unul care, lucră cu multă însuflețire la înaintarea poporului românesc din acest ținut.

Onoare și mulțumită se cuvine coriștilor și coriștelor, fără de cari înființarea corului era cu neputință.

Recunoștință li-se cuvine, căci au jertfit mult.

De câte-ori nu 'și au lăsat lucrul câmpului și au alergat la școală, unde se ținea instrucția! Chiar și timpul de odihnă, care pentru un om trudit este scump, 'și l-au jertfit de multe-ori numai ca scopul să se ajungă.

Persoanele, cu cari s'a pus basă la această instituțiune frumoasă, sânt următoarele:

Doamna E. Marcu, d.șpara S. Sohoroa, Cătăl. A. Jofă, V. Utalea, Cătăl. D. Răsvanță, Sav. Rămbulea, Ana Mărcuș, Maria Jarda, Gacea G. Strugar, Firoana Strimbul, Cătăl. Irimie, Căt. Mărcuș, Il. Ionel, Maria Strimbul, Sabin Sohoroa, Căt. Strugar, ca sopraniste, alțiști și altite.

Pavel Șorobetea, Nicolau Budușan, Al. Rămbulea, Al. Buia, Max. Mihăilă, Vasile Rămbulea, Iv. Pop, Rom. Lupoaș, I. Sohoroa, Ioan Maclea, Teodor Marțian, Bartolom. Șorobetea, I. Marcu, Ioan Sohoroa, Alex. Mărcuș, Al. Alexi, Iosif Uza, Alex. Cărou și Vic. Andrei, ca tenoriști și basiiști.

Mulțumindu-le și pe această cale, ne exprimăm rugarea, ca și de aici înainte să stea umăr la umăr cu puteri unite.

Mai sânt și alte persoane cari merită recunoștință. Prestările lor au fost materiale, cine cât a voit a dat sume de bani, din cari s'a procurat un instrument (acordeon) pentru întesnirea instruirii corului.

Instrumentul este proprietatea bisericii.

Persoanele, cari au binevoit a contribui la acest instrument, sânt următorii:

Doamna Ana Garabeth 20 coroane, Gerasim Niculai, Ilie Alexi, câte 10 cor, Ioan și Maria Buia 6 cor., Teodor Iepurean, Procopia Buia, Nicolae Cărou, câte 5 cor., Silviu Sohoroa, Teodor Marțian, câte 3 cor., doamna Alexandrina Chintean, Andreiu Karácsanyi, I. Pop, Ilie Șot, Irimie Andrei, Iacob Lupșor, câte 2 cor., George Uza, Alexandru Mărcuș, Anton Lica, Alexandru Pop, Stefan Jarda, Mihail Rămbulea, Ioan Morariu, Sever Rămbulea, Ioan Lupșor, Nicolae Budușan, Precup Rămbulea, Terente Ionel, Roman Lupoaș, Simion Alexi, câte 1 cor., Alexandru Cărou 60 bani, Vasile Rămbulea, An. hidita Cărou și Solomon Mărcuș, câte 40 bani.

Primează binevoitorii contribuenți și pe această cale cele mai călduroase mulțumite. Sperăm totodată, că și de aici înainte, urmărind scopuri frumoase, ne vor sta în ajutor.

Cineva tot a trebuit să turbure și bucuria noastră.

Primarul comunei e unicul în întreaga comună, care este contrar înaintării cu deosebire când e vorba de biserică și școală.

El, când e vorba de înființarea unei instituțiuni frumoase în comună, dă

din umeri și întoarce spatele, ba încă te și batjocorește.

Cu toate-că avem un astfel de primar, totuși oamenii iubitori de înaintare vor și merge înainte și fără el.

Justus.

† Mihail Andreica.

În anul trecut al »Foii Poporului« am fost adus triata știra despre răpocșarea unuia dintre eroii anului 1848. Drept întregire la cele spuse acolo mai dăm aici câteva notițe din viața lui, reproduse din raportul lui Avram Iancu:

»In 8 Maiu același an (1849) după amiază, — scrie Iancu — o trupă de 650 oameni atacă pe tribunul Andreica în pozițiunea sa; acesta însă respinsă atacul cu toată bărbăția și se aruncă cu



Victor Vlad Delamarina.

Poet bănățean.

(Din »Căl. Poporului«.)

toată puterea asupra vrăjmașului și-l aduse în disordine. O companie de a lui Hatvany fu impresurată de cătră-poporul armat și măcelărită întregă; mulți insurgenți se salvară prin fugă la Abrud, alții se acuneară în mine; au fost însă căutați și apoi uciși; puțini însă au reușit ca după ce a înnoptat să rămână neafleți. Din acea trupă spartă un despărțământ mai mare se readună încă de cu ziua la Roșia și începă a da foc la casele Românilor, spre ași răbuna în modul acesta pentru bătaia ce li-s'a dat.

»In același momente un despărțământ de lancieri surprinse pe insurgenți în această ocupațiune. S'a început iarăși un măcel, care a durat până noaptea târziu. Cu ocaziunea aceasta orașul se aprinsă la mai multe locuri prin focul de puști și dintre casele acelor Maghiari, cari în ziua aceea și cea precedentă s'au fost distins prin răpiri, aprinderi și omoriri în contra Românilor, la unele le-au dat foc. Vrăjmașul perdă în acea luptă pe deal, în mine și în orașul Roșia vre-o 300 morți și mult mai puțini

răniți. Românil au avut un mort, și mai mulți răniți. La vederea acestora Hatvany veni într'atâta furie, încât iarăși comanda să se impuște mai mulți Români în piața publică...

Despre victoria secerată de valorosul tribun Mihail Andreica, în ziua de 9 Maiu 1849, asupra armatei lui Hatvany, zice același raport:

»Așa la ora fixată s'a început atacul cu coloana stângă. Valorosul tribun Andreica s'a aruncat cu atâta celeritate pe vrăjmașiu, încât în mai puțin de o oră l'a împins până pe dinaintea orașului. Acum tribunul se afla pe înălțime în fața Abrudului...

»Tribunul Andreica imi ceru un tun, pentru-ca să tragă din deal asupra împrejurimei orașului. Totodată imi arătă că după-ce el a înaintat așa de departe, s'ar pute foarte ușor ca vrăjmașul să-l atace dela spate, dacă atacul nu se va întreprinde îndată cu trupa principală. Eu îi trimisei la moment tunul cerut, pe care îl îndreptă el însuși...

Tot în acel raport se zice într'alt loc:

»Toți comandanții de coloane și-au făcut datorința cu exactitate; ei au luptat mai peste tot în fruntea oamenilor lor și cu acuzata ei l-au încurajat și mai mult, deși fiecare fu al munților simția el însuși, că luptă pentru cele mai înalte bunuri pământești. *Între toți s'a distins mai vârtos tribunul Mihail Andreica.*

Tot asemenea s'a distins Andreica și în celelalte lupte, când Hatvany, pentru a doua-oară venise în Abrud cu o trupă de 2800 și 4 tunuri.

Toomai ca Hatvany, tot așa de norocos a fost și br. Lupul Kemény, care intră cu o armată de 7000 soldați în Abrud. Se poate deci constata, că Mihail Andreica a fost unul dintre cei mai valoroși căpitani din oastea lui Iancu.

După liniștirea revoluțiunii, când Majestatea Sa se decise a visita Munții Apuseni, Andreica îl primii în muntele »Gălna« și îl însoți până la »Detunata«. Majestatea Sa îl numi »Der Kleine«, fiindcă era de statură mică și cu părul creț.

Pentru meritele sale glorioase, fu decorat din partea Majestății Sale cu crucea de aur, ear' din partea Țarului Nicolae I., cu medalia de argint, dar' el nu le-a purtat nici-când, căci întoideauna accentua: »Nu pentru-ca să-mi câștig mie lauri am luptat, ci pentru drepturile poporului român.

După luptele glorioase câștigate pentru salvarea tronului, văzând că pentru poporul român nu se face nici o îmbunătățire, amărit în sufletul său a refuzat orice oficiu înalt, ori-ce pensiune dela guvern și s'a retras în comuna sa natală Câmpeni, ca să fie întoideauna între aceia, cu cari luptă dreaptă a luptat.

Când însă se făcea ceva mișcare națională pentru recăștigarea drepturilor Românilor, urmărea cu atențiune evenimentele; dovadă, că la adânci bătrânețe, în anul 1892, se alătură la deputația de 300 Români, însărcinați cu prezentarea Memorandului la Viena.

Înștiințare și apel

în cauza albumurilor Reuniunii noastre agricole.

(Urmare și fine).

Comitetele vrednicelor noastre Reuniuni de femei, de asemenea preotesele, învățătoarele, notărășile și preste tot doamnele noastre, îndoială nu încap, vor premerge cu bun exemplu, atât în alegerea și strângerea cât și înzestrarea cu numiri în regulă a obiectelor de trimis.

De când cu expoziția, făcut-am un modest început cu strângerea de broderii (chindiseli), țesături și alte obiecte foarte vechi. Îngăduit fie ne să *reînnoim acum*, și prin tipar, *rugarea de a ni-se trimite în cinste asemenea obiecte* pe seama colecției începute.

De altcum gata sîntem a și cumpăra pe bani ceea-ce ni s'ar îmbia, cu prețuri, firește, moderate.

La cumpărare vom da întâietate obiectelor, cari s'ar fi deosebind prin *trumsefă* artistică și *vechime neobișnuită*, aparțină ele la industria casnică sau fiind modele ori vase străvechi, scule de lemn sau de metal, icoane, cărți, lucruri filigrane și c. l. Binevenite vor fi mai ales obiectele de însemnătate istorică sau artistică.

Ca de încheiere amintim pe scurt, că la pregătirea alor 9 albumuri se cer spese de peste 7500 cor., poate și mai mari.

Această sumă, negreșit foarte mare pentru o Reuniune ca a noastră, se va pute acoperi abia pe jumătate din vânzarea albumurilor de tipărit. Pentru acoperirea considerabilului rest trebui-va să întrevină obștea românească, în serviciul și cinstea căreia puse vor fi albumurile noastre.

Colecta s'a fost deschis, la expoziție, prin amicul și vicepreședintele nostru Dr. D. P. Barcianu cu suma de 100 cor. Au urmat d-na Constanța Barcianu, care a contribuit 30, d-șoara A. Oltean 20, ear' domni: adv. Dr. E. Pătăcian 10 și G. Borzea, notar com. 2 cor. Următorii domni oaspeți, veniți din România, contribuiri și anume: S. Beloescu 10. D. Ureche 5, C. C. Georgescu 2. N. Manole 5, C. Roth 5 și N. Mondrea 18 cor. 92 bani (20 lei).

Zilele trecute am primit dela întemeietorul și directorul băncii naționale a României, dl E. Carada, o scrisoare, în care acest generos și ilustru patriot s'a declarat gata a cumpăra din albumurile tipărite exemplare în preț de 500 lei.

Rîndul e acum la cărturarii nostri, cărora le adresăm rugarea să binevoiască a contribui, care cât poate și-l trage inima de dragul unei lucrări de mare interes cultural și național cum este edarea albumurilor desamintite.

Între cei cu dare de mână și pătrunși de importanța albumurilor se vor afla, așa sperăm, și de cari vor ține să contribuie cu sume mai mari. Reuniunile noastre de femei vor aduce și ele prinusul cuvenit, deasemenea celelalte reuniuni culturale în frunte cu «Asociațiunea», institutele economico-financiare, cărturarii orășenești și toți și toate cari vor, împreună cu noi, să înalte arta țerancei române și să dea acului și răsboiului românesc avîntul meritat.

În fața muncii ce îndeplinim și a jertfelor grele ce pe altarul neamului aducem, cu dragă inimă, cu abnegație și zel fără preget, întemeiată apare speranța că, în scopul coplării, se vor trimite obiecte frumoase și originale din mai toate ținuturile românești și că în acelaș timp vor incurge, pe seama confecționării albumurilor, nuniroase daruri în bani, cum și obiecte foarte vechi, pe seama colecției atinse mai sus.

Demetriu Comșa,
președintele «Reuniunii române de agricultură».

Băncile populare germane.

— Sistem Raiffeisen. —
(Urmare și fine)

Capitalul pentru întreprindere și-l procură din trei izvoare: 1. Capital împrumutat pe răspunderea și garanța tuturor membrilor. 2. Depuneri la economii și 3. Părțile și cotizațiunile membrilor.

Cel mai slab izvor e cel din urmă — adică părțile membrilor în bancă. Băncile Raiffeisen nu cer părți dela membri decât atîta cât trebuie pentru a împăca litera legii, care le impune; de aceea se mărginesc la 3—20 lei în total, depuși fie odată, fie în depuneri sau cotizațiuni lunare. Cea mai bună bancă Raiffeisen este aceea, care se poate întemeia fără să prindă părți din partea membrilor. Prin aceasta se nu se înțelege cumva, că băncile Raiffeisen vreau să alunge și să înlătore capitalul membrilor, ci numai că nu îndatorează pe membri să depună părți sau cotizațiuni obligative pentru a nu îngreua intrarea în bănci

toamăi celor săraci, adică a acolor, pe cari trebuie să-i aibă în vedere întălu. Baniile acestora se primesc, dar' nu ca părți în bancă, ci sub forma de depuneri la economie sau împrumuturi acordate de ei băncilor.

Capitalul împrumutat se ia mai tot dela membri și numai ce nu se poate găsi la ei, se ia din alte părți.

Depuneri la economii se primesc și dela membri, dar' numai dacă este loc de dat cu împrumut. Băncile plătesc pentru depuneri și pentru capitalul împrumutat dobânzi mici pentru a pute împrumuta și ele pe membri tot cu dobânzi mici, căci scopul lor este ușurarea creditului, nu câștigul bănesc.

Ori-ce goană după câștig, precum și ori-ce întreprindere, de care se leagă vre o primejdie pentru bancă, sînt cu desăvîrșire înlăturate din băncile Raiffeisen. Toată activitatea lor se mărginește mai numai la împrumutarea membrilor cu dobândă cât mai mică posibil, ajutorarea tovărășilor cooperative ale membrilor și primirea cu dobândă a economiilor lor etc.

Câștig bănesc dau puțin băncile Raiffeisen: 3—4% dobândă. Chiar pentru părți sau cotizații nu dau decât 3—4% dobândă sub numele de dividende. Aceste dividende nu pot fi în nici un caz mai mari decât dobânda, pe care o iau băncile pentru împrumuturi. Băncile nu împart câștigul, ci-l opresc întreg ca fond de rezervă, proprietate a băncii. Fondul de rezervă crește sub acest nume, prin adăogarea întregului câștig, până la 15.000 de lei. De aci înainte se continuă sub numele de fond propriu indivisibil până s'ajunge să poată servi drept capital de întreprindere al băncii și să nu mai fie nevoie de împrumut de aiurea.

Fondul propriu indivisibil este proprietatea băncii și nu a membrilor. Ei nu au nici un drept asupra-i și nu pot cere împărțirea lui, ci pot numai să se folosească de el în comun, cât timp sînt membri ai băncii. Cât timp există banca fondul indivisibil se întrebunțează pentru folosul comun: se micșorează dobânzile, se înlătură nenorociri comune, se ajută săracii, se cumpără mașini pentru folosul tuturor etc.

„TURCA“.

Obiectul popular de Crăciun și alte obiecturi de Anul-Nou.

(Urmare.)

Când se umple ambele părechi de desagi, atunci «colcerul mare» dă «colcerului mic» cheia și îl însărcinează cu espedarea colacilor și cărnei — la fiecare păreche de desagi ce să trimite. — Vătavul mic înștiințează pe «Vătavul mare», ear' acesta deși știe scie totuși își crestează pe steag — dar' cu tot crestatul e pécălit — căci colcerul mic mai vinde câte o păreche două de desagi și capătă or. frumoși.

La oameni fără copii colindă astfel:

Sus în poarta raiului:

Ș'al meu Domn*)

Sântu-și doamne mese tinse,

Mese tinse, jerturi scrise,

*) La fiecare rînd se repetază: «Ș'al meu Domn».

Și făclii galbine-aprinse,

Dar' la mese cine șade?

Șade dl D-zeu.

Da-l doilea cine șade?

Șade Ilie, sfânt Ilie.

Da-l treilea cine șade?

Șade Ioan, sfânt Ioan,

Și stă chiar lângă altar

C'un păhar mare de dar.

Pe uzna păharului

Sorisă-i floarea raiului,

Și e scris de să cetește,

Că Christos astăzi se naște,

Din fecioara Maria

Să mântuască lumea.

Când să colindă colindele, Turcașul încă colindă, ear' cu Turca bate tactul — când es din fiecare curte — lăutarul schimbă zicala — ear' feciorii chiule și strigă de joc până la al doilea vecin, deși casele sînt aproape unele de altele. Unde sînt copii sau feciori să colindă aceasta:

Câmpii-ș dalbi și frumoși

Florile dalbe lemn de măr*).

Da nu-ș dalbi tot de flori

Da sînt dalbi și de oi.

Păcurariu cine le este

Este... (cutare) bun bărbat

El le zice 'n fluer lung

Oile mai tar' se duc,

Când le zice 'n fluer scurt

Oile iute se'ntorc.

Mare vînt s'o scoolorit

Ca din ceriu până 'n pămînt

Oile s'or spșimentat

Mare sbear' că 'mi-o sbierat,

D zeu le-o auzit

Și din graiu că o grăit

D'ale cui-ș sceste oi?

— D'ale mele ș'ale tale!

Eu le pasc și le păzesc

Tu le crești și le 'nmulțești.**)

*) La fiecare rînd se repet: «Florile dalbe lemn de măr».

**) După fiecare colindă zic: și mai bună seara gazdelor — seara de astă seară lamulți ani.

După desmembrarea băncii fondul rămâne fără stăpân; totuși nu poate fi împărțit între membri, ci se depune la o bancă de ale statului, cu dobândă, până-când se va fi întemeiat o nouă bancă în locul celei desființate. Atunci se dă aceleia tot, sub numele de fond indivizibil.

I. Pătrășcoiu,
Alb. Lipsca.

PARTEA ECONOMICĂ

Domeniul coronei.

Cultura castanilor.

(Urmare și fine.)

Creșterea castanului, după-cum cunoașteți, se face de regulă din semințe. De mare însemnătate este de a alege pentru semănat semințe mari, bine dezvoltate, și a le scuti contra șoarecilor, cari devin foarte periculoși pentru ele. Micile plante cresc încet la început și sufer de ger la noi în țară, după-cum am constatat în unele încercări făcute până acum, așa încât vor trebui poate întrebuințate mijloace pentru a le asigura puțin în această primă perioadă a etății lor. Mai târziu dezvoltarea lor e repede și arborele crescând normal ajunge etatea de peste 100 ani și dimensiuni extraordinare; așa »Castagno di cento cavalli« dela Aetna are un diametru de 15 metri și ocupă așa zicând cel atâtu loc între arborii uriași.

Castanul se întrebuințează și ca arbore de alea; după botanistul Leunis, la 1860, se găseau pe străzile Parisului peste 150.000 castani. Nu mai puțin important e și în calitatea sa de arbore de pădure, propriu a forma masive întregi, a căror masă lemnoasă la etate de 70 ani, după cercetările consiliului silvic Dimitz din Viena, ajunge la 300-450 m³ de hectar în masivele din Carniolis. Tratat în orâng, în o rotație de 5 ani, castanul dă 25-45 m³ la hectar; deci creșterea sa anuală e de 5-9 m³ 3 pe hectar.

Să vedem acum, d-le agent, ce anume calități are castanul și ce ne face să dorim introducerea lui la noi.

Trunchiul castanului ne dă un lemn foarte rezistent și fumos, apreciat de

strugari și de stoleri, fiind-oă primește foarte bine lustruirea, lacul și ori-ce culoare. Lemnul lui se deosebește cu greu de cel al stejarului, din care cauză constructorul și dogarul îl apreciază mult. Ca lemn de construcție, durata sa e mai mare ca a stejarului și suportă greutatea mai mari de cât stejarul. În Franța s'au găsit case și biserici construite din lemn de castan, a căror birne după câteva veacuri — așa zice botanistul Bechstein — erau cu totul intacte. Chiar lemnul din rădăcini e foarte propriu pentru strungărie

Fruitele castanului, numite castane sunt bine cunoscute. Prin altoirea castanului aceste fructe devin mai mari și mai gustoase, decât cele cari se găsesc în comerț și cari provin aproape toate dela castani nealtoți. Preparate prin ferbere sau prăjindu-se, ele sânt foarte gustoase și se pot întrebuința ca ciocolată sau cafea. În patria lui din țările de sud, ca Corsica, în unele părți ale Portugaliei, spaniei și Italiei fructele castanului sânt aproape singura hrană a locuitorilor, din care ei știu găti făină, pâne și un fel de mălai.

Se mai face scrobeală și praf pentru toaletă (pudră). Recolta fructelor aproape totdeauna e abundentă, și fructele mai mici, cari nu se pot scote în comerț, sânt o bună hrană pentru porci și cerbi.

Din frunza castanului se estrag diferite culori; scoarța lui, carbonisată, dă un luciu negru, în fine în timpul din urmă aceasta se întrebuințează mult în tăbăcărie, și pe scară întinsă, pentru estragerea acidului gallic, care la rândul său în industrie dă colorii și cernoli.

În țară e mare nevoie de materii tanante, dovadă că importul acestora a crescut mult în ultimii 20 de ani. Astfel importul materiilor tanante de tot felul, care se ridica la 1884-1886, la 1.704.396 chlgr. în mijlociu, este acum, după criză, de 3.568.720 chlgr. (media an. 1899-1901) după ce a fost în 1898, adică înainte de criză, de 5127.752 chlgr. Importul normal e deci acum de vr'o 5 $\frac{1}{2}$ milioane de chlgr., adică de 3 ori mai mare ca acum 18 ani.

În deosebi întrebuințarea pentru estragerea acidului gallic pare a deveni un pericol pentru castanii din insula Corsica, căci nu mai puțin de 3 mari fabrici s'au stabilit acolo, decimând puținele masive, cari mai există.

Tratat în orâng, castanul dă, afară de scoarța sa prețioasă, foarte buni pari pentru vie și devine prin aceasta folositor viei, căci, după cum spuneam mai sus, o întovărășește în regiunile ei.

Cred că aceste expuneri sunt de ajuns pentru ca d-v. să dați toată atențiunea acestui arbore atât de puțin cunoscut până acum la noi în țară, și doresc ca acolo, unde clima și solul sunt priincioase dezvoltării lui, să începeți chiar de pe acum încercări cu acest arbore, și după ce veți convinge oă isbutesc, veți continua a-l introduce pe o scară mai întinsă, ținându-mă în curent cu rezultatele ce veți obține.

Nu trebuie, domnule agent, să ne scape din vedere de a introduce în cultura noastră ori-ce soi de plante, mai cu seamă din acelea, cari aduc foloase poporațiunii de la țară cu puține cheltuieli de producțiune.

Cer de la d-v. a pune o firmă voință în esecutarea celor cuprinse mai sus și nu uitați, că un filosof al Romei a zis, oă »Soarta e ajută pe cei cu voință, dar' trădează pe cei îndărătnici«.

Ioan Kallinderu,
administrator.

Starea sanitară a vitelor din Ungaria în anul 1901.

După datele mai nouă statistice publicate în »Anuarul« ministerului de agricultură, starea sanitară a vitelor din Ungaria în anul 1901 s'a mai îmbunătățit, față de anul 1900. Îmbunătățirea aceasta a provenit mai cu seamă dela esecutarea articolului de lege XVII. din 1900, prin care s'a împărțit țara într-oagă în anumite cercuri, numindu-se în fruntea acolora veterinari (doctori de vite) regești.

În decursul anului 1901 au funcționat cu totul 1012 veterinari, dintre cari 595 au fost regești, 260 administrativi și 157 privați. După noua împărțire fiecare cerc pretorial trebuie să aibă vete-

În seara de Crăciun umblă cu Turca cam până pe la 10 ore apoi se odihnesc până ce es din biserică mai înainte umblau toată noaptea până ce intra preotul în biserică. După ce au gătat satul de colindat merg cu toții la gazdă unde mănâncă — căci carne au destulă — ear' coloeul mic știe găti ca un bucătar. Vă-tavul mare se desculță și-și scoate banii. Din banii acela are să plătească la lăutari cari pe lângă aceea Mai capătă vre-o 40 colaci, vre o 40 bucăți de carne și o sanie de lemne. Lemnele le-au adunat feciorii din sat, contribuind fiecare om cu câte o bucată. — După ce mănâncă se duce fiecare pe acasă ca să se odihnească ca a doua, zi să poată juca.

A doua zi e tot jocul de regulă joacă în mijloc uliței — în mijlocul satului. Și oătu-i de frumos jocul la Crăciun! mai ales când e zăpadă. Cum feciorii se întrec, care mai care

să joace mai bine și să strige (descante) mai frumos, mai ales cari au venit din oătănie (miliție) și cari sânt candidați de însurătoare. Fiecare are vriste frumoase în căciuli.

Dar' nici fetele nu rămân mai pe jos; îmbrăcate în peptaruri cu flori frumoase, cu mânecile puțin ridicote (sufocate) sus și cusute cu mătășă frumoasă, cu stărâge, cu spetează, căsă-bace, sfântu numai mai știe cum le zic la florile lor de pe mâneci, cu flori pe cap, cu fționii coale făcuți frumoși și cu câte o floare, ce miroasă frumos, la brâu sau în sinul peptărașului, oăci hoașe, știu ele unde să le pună, ca feciorii luându-le să se împedecă... de nu știu ce! vorbesc și glumesc dulce cu feciorii mai ales cu acela, cari le petreceau din șezătoare, și vezi cum e fata?! Aoi întreabă, că puii dela gât cine 'i-a făcut, deși ea bine știe că sânt meșteșugul mânilor ei, și oă de câte-ori 'i-a descusut până 'i-a tocmisit bine; ba întreabă că

vrista cine 'i-a dat-o, deși ea a seară toată seara a lucrat la ea, ba a pusedera în mijloc și mușcata roată, ba a întors-o și a pus sașchizu șicuit roată, ba nici ea nu mai știe cum a făcut-o, ci o vede că e la el și oă îi stă bine cu ea. Și îi mândră ea atunci! Feciorul se face că nu aude nu vede ci începe:

Adă doamne Boboteaza
Și pe preot să ne boteze *)
Și drumul să ni-l deslege,
Ca să mergem la peșit,
La fetele ce-am iubit,
Căci ele pe noi ne-așteaptă
Tot cu foc și cu lumină
Și cu dor dela inimă.

Vezi-!?! Fata știe pentru-ce el a strigat așa. Ei, îi e cam rușine, pune capul în pământ, nu mai aude, nu mai vede nimic, făr' se poartă liniștită mai departe. Ce îndrăzneală să spue el la

*) Până nu dă preotul cu botezul nu a bine ca cineva să meargă în peșite.

Trinarul seu propriu, care judecă în prima instanță cauzele, ce se țin de starea sanitară a vitelor. Veterinarii aceștia stau sub supraveghierea alor 7 inspectori cercuali pentru starea sanitară a vitelor.

Boalele, cari au trebuit înșinate ministrului de agricultură în anul 1901, au fost: ciuma de vite orientală, boala de splină, turbarea, mucoarea, boala de gură și de picioare, boala lipicioasă de plumăni, bubatul oilor, aprinderea părților genitale, rii, gâlcile la porci, ciuma porcoilor și a bivoliilor. Dintre aceste ciuma de vite orientală și aprinderea părților genitale nu s'a ivit nicăiri.

Intre celelalte boale s'a constatat o scădere la mucoare, la boala de gură și de picioare, la boala lipicioasă de plumăni și la ciuma porcoilor, ear' o creștere mai mare s'a putut constata la boala de splină, turbare, bubat și rii.

Cu totul s'au îmbolnăvit de boale lipicioase:

	capete 1901	capete 1900	(mai puțin)	capete 1901
Cai	7326	8123	(mai puțin)	4203
Vite cornute	7425	11 059	(mai puțin)	3634
Oi	21 699	23 573	(mai puțin)	1874
Porci	234 339	300.349	(mai puțin)	66 010

Despăgubirea dată de către stat pentru vitele molipsite de boale lipicioase și omorite, precum și pentru nimicirea lucrurilor molipsite a fost următoarea:

Pentru vitele molipsite de boala lipicioasă de plumăni și apoi nimicite s'a dat o despăgubire de 36,941 coroane 17 bani; patru cai mucoși nimiciti 12,202 cor. 24 bani; pentru cai presupuși de a fi mucoși 5412 cor. 26 bani; ear' pentru lucruri nimicite: hamuri, frâne, șele etc. 4089 cor. 14 bani sau laolaltă 55,644 cor. 81 bani.

Măcelării publice pentru tăiatul vitelor au fost în anul 1901: 2093; stațiuni pentru încărcatul vitelor: 1162, ear' țerguri de țeară s'au ținut în 1300 de sate și orașe.

Schimbul animalelor în anul trecut a fost mai viu, ca în anul 1900. În asemănare cu anul acesta (1900), s'a ridicat prețul porcoilor și al oilor, într'o măsură mai mică s'a ridicat și al vitelor de rudă și de tăiat. A scăzut espor-

tu (vinderea în străinătate) vitelor de tăiat și al oilor de lucru; a mai scăzut și importul (cumpăratul din străinătate) vitelor de tăiat și al oilor, însă a crescut exportul porcoilor.

Exportul animalelor vii în străinătate a fost:

	capete 1901	capete 1900	capete 1901	in proc.
Vite de tăiat	269 716	273.579	- 13 446	21.3%
Oi și capre	205 340	131 671	+ 73.699	= 55.9%
Porci	611.256	484 991	+ 126.265	= 26.6%
Cai de lucru	42 091	49.142	- 7051	= 14.3%

Importul animalelor vii în străinătate a fost:

	capete 1901	capete 1900	capete 1901	in proc.
Vite de tăiat	49 486	62.952	- 13.466	= 21.3%
Oi și capre	10.657	14.931	- 4274	= 28.6%
Porci	105.121	85.128	+ 20.283	= 23.8%
Cai de lucru	481	474	+ 7	1.5%

Exportul oilor s'a făcut în următoarele țări:

	capete 1901	capete 1900	capete 1901	in proc.
În Austria	18.294	15.114	- 1930	12.6%
» Germania	2653	2360	+ 293	12.4%
» Italia	13.315	13.019	+ 296	2.2%
» Franța	2541	2441	+ 100	4.1%
» Rusia	182	105	+ 77	73.3%
» România	1723	1852	- 129	6.9%
» Sârbia	228	545	- 317	58.1%
Africa (col. engl.)	6905	8507	- 1602	18.8%
Africa (col. port.)	-	1797	- 1797	100.00%
» Turcia	972	685	+ 287	41.9%
» Alte țări	278	2617	- 1339	= 51.1%
La olaltă	42 091	49.142	- 7051	= 14.3%

Scăderea exportului la cai a provenit de acolo, că anul trecut s'au exportat mai puțini cai în Austria și în coloniile engleze din Africa, ear' în coloniile portugaze exportul acelor a încetat cu totul. În alte țări însă se poate vedea oarecare creștere în ceea-ce privește exportul de cai.

Exportul vitelor cornute, cu deosebire al celor grase, a fost următorul:

	capete 1901	capete 1900	capete 1901	in proc.
În Austria	228.172	231.801	- 3129	1.3%
» Germania	38.513	35.854	+ 2659	7.5%
» Helveția	2986	1754	+ 1232	7.4%
» alte țări	45	4670	- 4625	9.9%

Exportul boilor s'a ridicat cu 1075 capete, al vitelor de rudă cu 5330 capete, al vișeilor cu 2982 capete, din contră exportul bivoliilor a scăzut cu 1045 capete.

Exportul oilor și al caprelor a crescut față de anul 1900 cu 73,669 capete, ear' al mieilor și al ieșilor cu 10503 capete. Acest export a crescut față de Austria, România și Franța, a scăzut față de Helveția, ear' față de Anglia și Belgia a încetat cu desăvârșire.

Exportul porcoilor s'a îndreptat mai cu seamă spre țările înșitoare de Austria. Acela a fost următorul:

	capete 1901	capete 1900	capete 1901	in proc.
Porci grași	427.089	355.389	+ 71 700	= 20.1%
Jumătate grași	832	2203	- 1371	= 62.2%
Porci de rudă	182.282	127.312	+ 53.970	= 42.3%
La olaltă	609 213	484 901	+ 114 304	= 23.5%

Dintre porcii expedați în Austria 127,644 capete au fost expedate din ținuturile dela Rab și Steinbrunn (Köbánya).

Importul de porci grași s'a făcut numai din Sârbia, care a importat la noi 104,041 capete, față de 80,974 capete din anul 1900 și față de care s'a arătat o creștere de 23,067 capete. Importul porcoilor de rudă din Sârbia în anul trecut a încetat cu totul.

Ioan Georgescu.

Știri economice, comerc. industr. jurid.

„Concordia“ societate comercială pe acțiuni în Sibiu și-a ținut a V-a adunare generală ordinară Sâmbătă în 13 Decembrie 1902 la 10 ore a. m. fiind prezenți 39 acționari, cari reprezentau 134 acțiuni proprii și 209 acțiuni prin plenipotență cu 101 voturi.

Propunerea direcțiunii cu privire la lichidarea societății, care a pierdut preste jumătate din capitalul ei, se primește după o dezbateră mai îndelungată cu 86 din 101 voturi, și se încredințează direcțiunea cu ducerea la îndeplinire a deciziunii.

Comitetul de supraveghere a fost reales pe un nou period de 3 ani în persoanele d-lor: Dr. Vasile Bologa, Dr. Miron Cristea, Ioan Crețu, Nicolae Penciu și Dominic Rațiu.

Proiectul de lege pentru colonisări este deja pregătit în ministerul agriculturii și împreună cu întinsele sale motive se va înainta spre dezbateră unei anchete de specialiști din țeară. Asupra actelor se păstrează secret, atât în minister cât și între membrii anchetei, ca nu cumva prin aducerea în publicitate înainte de timp să se zădărnicească realizarea reformei ce se pregătește.

Starea fondului regnicolar pentru colonisări era la finea anului 1901 de 6,206 558 cor. Anume:

În imobili	2,531.246 cor.
» mobili	208.197 »
» pretensiuni	2,958 314 »
» bani	508.799 »

În anul trecut s'au cumpărat în scopul colonisărilor: proprietatea contelui Iuliu Andrásy dela Murș-Ludoș 2314 jug. cu suma de 444.601, proprietatea dela Murș-Ludoș a lui Ecken Sándor de 1408 jug. cu 123.759 cor. bani gata și 10.300 rentă anuală, proprietatea baro-

un sat întreg ce gând are el, dar' cu toată rușinea, tot pare că se simte puțin mai ușoară. La strigătura acestuia unul care e încă numai jăbârdan (nu-i ajuns la soarte) îi răspunde:

Foaie verde de călcele
A venit și dulcele,
S'auzi cum strigă feciorii,
Că și trimite peșitorii
Pe la fetele din sat
Că ei sânt de însurat,
— Foaie verde mărăcine
Nu vă măritați copile,
Căci fetele măritate
Sânt ca florile călceate,
Și fata cea măritată
E ca floarea scuturată,
Floarea tot mai înflorește,
Dar' voi tot nu-ți mai fi fete.

Ear' altul care și el are gând de însurat zice:

Țineți măi sfătoase gura
C'o să le-ajungi și tu urma,

Taci și nu te sfătoși,
Că și tu-ajungi a peși.

Altul, care n'are nici un pic de drăguță, adecă el ar fi vrut, dar' fetele nu s'au învoit, ca să nu tacă și ca să-și răsbune pe ele începe:

Câte fete sânt la noi,
Toate s' bune de oimpoi,
Toate fetele de-ac
Sânt bune de îmblăoii.

(Va urma).

GLUME.

Pe stradă.

Tândală. De ce umbli cu doi peni în mâni?

Păcală. Am fost în piață. Soacră mea zicea ieri, că și-ar fi dat o jumătate din vieță pentru un pepene și eu am grăbit să iau doi.

nesei Rothenthal dela Kolozskára de 1009 jug. cu 246.624 cor. Extensiunea tuturor posesiunilor ce se află în manipularea fondului pentru colonizări — împreună cu proprietățile cumpărate în anul trecut — este de 21.429 jug., dintre cari în Ardeal 15.428 jug., iar în comitatul Caraș-Severin 6201 jug.

Băncile populare. Din statistica făcută la ministerul instrucțiunii din România asupra băncilor populare, rezultă că în ultimii doi ani s'au înființat 700 bănci populare în diferitele comune din România.

Pescutul scumbriilor (hirincilor) În Yarmouth (Anglia) s'au prins 52 mil. 900.000 scumbrii în valoare de 500.000 marce.

Al șaptelea congres internațional de agricultură se va ține la Roma în 19 Aprilie 1903.

Din prorociile lui Falb Faimosul Dr. Falb, cunoscut prin prezicerile sale meteorologice, nu se descurajează de loc și urmează a proroci timpul pentru 1903.

Luna Ianuarie, zice el, va începe cu timp uscat; după aceea vor fi câteva ploii și în cele din urmă zăpadă.

Februarie va fi uscat, aproape fără ninsoari.

În luna Martie va ninge mult; în ultimile 8 zile ale acestei luni vor fi geruri mari.

Aprilie va fi ploios și Maiu va aduce ploii torențiale și inecuri.

Iunie va fi la început uscat, dar în a doua jumătate vor fi multe furtuni.

SEFATURI.

O apă excelentă contra mătrefii se face în modul următor: frecăm pământul pe cap mai de multe ori pe săptămână cu o fluiditate, care se compune din 150 grame apă destilată, 100 grame spirt rectificat, 10 grame tinctură de arnică și 10 grame amoniac cu acid carbonic. Din amestecul acesta vărsăm ceva în mână și ne frecăm pe cap.

Cartofii ca nutreț pentru porci sunt buni, numai nu trebuie dați cruzi. S'a dovedit, că cei opăriți le priesc mai bine ca cei ferți. Ferți ori opăriți, ei trebuie dați proaspeți și dumicați, altmintrelea se mistue puțin din ei.

Aduceți-vă aminte de paseri! Iarna e grea și păsăricile, cari la primăvară și la vară au să ne curețe pomii de atâtea insecte stricăcioase, se apropie de locuințele omenești. Multe sfirmituri cad și din masa celui mai sărac plugar, adunați-le și dați-o parte și bietelor paseri, cari răsplătesc insutit această mică binefacere.

FELURIMI.

Poporația Chinei. În urma războaielor boxerilor, războaiă, care a provocat intervenirea statelor europene pentru a o liniști, China a rămas să plătească acestor state mai multe milioane de taeli drept despăgubire de război.

Pentru a se pute scoate aceste milioane, guvernul chinez va supune la nouă dări populația imperiului și pentru acest scop guvernul chinez a fost nevoit să facă recensământul populației pentru a pute stabili suma, la care va trebui să fie impus fiecare locuitor. Din acest recensământ reiese, că în imperiul chinez sunt 426,447.625 locuitori pe un teritor de 11,081.000 kilometri pătrați, ceea ce revine la 38,7 locuitori pe chlm. p.

Animale pitice. Nu sunt numai oameni pitici, ci și animale. Așa un creștător de cai din Milan are doi poni, a căror înălțime nu e decât de 61 centimetri.

Acești cai pitici sunt înhămați de obicei la o trăsurică, un fel de jucărie, care provoacă curiozitatea tuturor Milanezilor.

La Berlin este spus un elefant pitic de Sumatra, care n'are decât un metru înălțime și cântărește numai 80 de chilograme.

În Persia există o rasă de cămile minuscule, a căror talie nu trece de 50 centimetri.

Mâniile regale. Regii, ca și simplii muritori, nu sunt scutiți de ticurici. Eată câteva luate la întâmplare dintr'o revistă engleză:

Eduard VII. suferă de mania cântărireii. El are o basculă automată în fiecare din castellele sale și ori-cine vine să-i facă o vizită trebuie să se cântărească la sosire și la plecare după ce a stat câțva timp acolo.

De obicei, oaspeții regelui sporesc totdeauna în greutate. Asta dovedește că mâncarea e bună...

Grațioasa regină Alexandra are un alt-mic-tic: destul de ciudat: moneda pe care o pune în punga ei trebuie să fie strălucitoare ca o oglindă. Așadar ea nu lasă să intre în pungă n'aregească nici o livră sterlingă, nici un shilling, nici un penny, care să nu fi fost mai înainte frecată și lustruită ca un parchet.

Dacă cumpără ceva într'un magazin și i se dă rest, ea nici nu-l atinge măcar, sau îl lasă, ori roagă pe dama sa de onoare să-i păstreze acei bani până ce vor fi fost lustruiți.

Curioasă de asemenea e și mania regelui Portugaliei, el nu poate bea de două-ori din același pahar, nici să golească o cupă până la fund.

Așa că, de îndată ce a stins, cu buzele marginea unui pahar, el trebuie repede înlocuit și umplut din nou.

În sfârșit Tarul are și el o manie: El nu poate dormi decât într'o păreche de cearceafuri dintr'o pânză foarte fină, țesută în special pentru el și având monograma sa.

Copil crescut de o ursoaică. E o istorie americană, se pricepe după titlu și o povestesc ziarele din New-York.

Doi vânători găsiră într'o pădure la Gordon Heights, regiune muntoasă în Pensilvania, o ursoaică jucându-se cu un copil foarte murdar și pe jumătate gol. Curioșii vânători se apropiară și recunoscură în copil pe fiul unui locuitor din satul lor.

Copilul fusese răpit cu câteva luni înainte de un individ, care era amoresat de mama lui, dar' de oare fiind respins, voise prin acest chip să se răsbune pe dînsa.

Înzadar părinții desperați căutară copilul pe care-l credeau mort.

Vânătorii uciseră ursoaica și luară pe copil, pe care-l duseră la părinții lui.

Sărmanul copil, care avea doi ani în momentul răpirii, uitase deja să vorbească și urla ca un urs; nu știa nici să stea drept, ci mergea d'abușele.

Neamțul la bătălie.

În graiu moldovenesc.

În vremea războiului cu Turcii, nu cum se făcuse, că trecea pe aici un Neamț, care se ducea la Plevna să lupte, așa numai de dragul de a lupta. Era tânăr — și se vede că nu prea știa bine ce-i războiul... Era pregătit cum trebuie, ținea capul sus și călca dirz de tot. Da avea cu dînsul și un câine, care se tot ținea în urma lui. Un Român n'are de lucru și-l întrebă:

— Un-te duci Neamțule?

— La patalie! — răspunde el tare, cu glas reschicot și tropăind falnic.

— Da câinele la ce l-ai luat?

— Ca să taie Turcul, făcut șnițl și dăd lui și munănci! — răspunde el și trece iute înainte, țanțoș, cu nasul pe sus...

Românul se uită, gândindu-se mirat: — Ce să fie acela șnițl? Pe semne un fel de cârnaț... Auzi, să hrănească câinele cu cârnaț din carne de Turci!

După război, prind a se întoarce soldații — și își de-acasă, tot se înturlucau cu dîșii să le istorisească de pe acolo. Se povesteau multe.

Odată, spunea unul cum într'o vreme mântuise proviziile și era să piară soldații de foame. Umblau prin ogoare să strângă păpușoi și mâncau grăunțe crude-așa... Tocmai atunci Românul nostru vede pe Neamț, care se întorcea și el dela război, — dar' fără de câine, — pășind încet, cu nasu'n gios, supărat de mai-mai plângea. Românul cât pe ce să nu-l mai cunoască. Și ca să se'ncredințeze, îl întrebă:

— De unde vii, Neamțule?

Neamțul tace o leacă, — apoi răspunde, plângând, cu glas țivlit, schimbând:

— Di la patalie!...

— Da câinele unde ți-l?

Neamțul plânge și mai tare:

— Eu avut foame! Taie pi dînsu, făcut șnițl și muncaat...

CRONICĂ.

AVIS. La numărul de astăzi aăturăm și mandate postale pentru abonenții noștri, ca să poată trimite taxa de abonament. Cetitorii noștri, convinși despre folosul, ce li-l aduce citirea „Foi”, vor lucra într-acolo, ca și alții din cunoscuții lor să aboneze „Foia Poporului”, care e pusă în serviciul cărturarilor noștri dela sate. Cu acelaș mandat pot trimite mai mulți abonamentul.

Alegere de protopop. La alegerea de protopop gr.-or. săvârșită luni în Brașov, au fost doi candidați: d-nii *Vasile Voinea* și *Traian Meșianu*. Cel din urmă a înfruntat 60 voturi, ear' cel din urmă 5.

Convocare. Adunarea cercuală a despărțământului Aind, apartinător reuniunii învăț. gr.-cat. din arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș, prin această se convoacă în comuna *Beldiu* pentru a 3 a zi de Crăciun — 9 Ianuarie n. 1903 dimineața la 9 ore. La finea ședinței va fi masă comună. Doritorii a participa sânt rugați a se înștiința domnului *Iosif Rașiu*, învățător în *Beldiu p. u. Tâvis* până în 5 Ianuarie 1903. Coverta 80 cr. Teiuș, în 17 Decembrie n. 1902 *Cornel Crișan*.

Inmormântarea lui Mihail Andreica s'a făcut Miercuri la 17 Dec. n. în Câmpeni. Serviciul divin funebru s'a săvârșit în casa răposatului de protopopul *Romul Furduiu* și de parohul *Nicolae Palade*, ear' cântările le-a executat corul meseriașilor din Câmpeni. După săvârșirea serviciului, cortegiul plecă spre cimitieru. Cociugul cu osămintele defunctului era purtat de patru voinici, urmau membrii familiei, rudeniile, poporul din Câmpeni și din satele din prejurime. În număr frumos a fost reprezentată inteligența română din *Ceretege*, *Bistra*, *Sohodol*, *Ponorel*, *Roșia*, *Alba*, *Vidre* și cu deosebire din *Abrud*. În biserică a ținut cuvântarea funebrelă protopopul *Furdui*, ear' la mormânt parohul *N. Palade*. Din partea inteligenței a ținut un mișcător discurs dl *adv. Laurnețiu Pop*, din *Abrud*, arătând durerea ce-o încearcă toți Români prin pierderea eroicului tribun de odinioară. Era mișcător să vezi, cum în tot decursul drumului dela casa mortului și până la cimitier, după cociug mergea adânc mișcat fostul soț de arme al lui *Andreica*, tribunul *Clemente Aiudeanu*. Osămintele lui *Andreica* au fost așezate în apropiere de mormântul tribunului *Corcheș*.

Atacat de tâlhari. Locuitorul *Rusalin Tomescu* din *Botinești* (com. *Caraș-Severin*) a fost atacat Marți în 9 I. c., pe când se întorcea dela *Lugoj* acasă, de 4 tâlhari, cari l-au tras jos din căruță și după-ce l-au bătut stranie i-au luat căciula și banii (7 coroane) și apoi l-au aruncat în șanțul drumului. Casul s'a întâmplat în valea dintre comunele *Birna* și *Sarazani*. *Tomescu* a fost aflat mai mort în șanț. Dinsul a spus, că pe doi dintre tâlhari i-a recunoscut. Gendarmeria caută pe tâlhari în ruptul capului.

† *Iosif Schlacher*, fost comandant al regimentului nr. 31 (Streliți) din *Sibiu*, a răposat în *Grat*, unde era general. Răposatul a fost un om bun, prieten al Românilor și celia totdeauna cu plăcere „*Tribuna*”, foia partidului național român.

Neorolog. În *M. Frata* a răposat la 12 Decembrie n. octogenarul preot unit *Teodor Iulian* în vârstă de 77 ani și în al 48-lea an al preoției și fericitei sale căsătorii. Inmormântarea s'a făcut la 15 Dec. în cimitirul bisericii gr.-cat. din *M. Frata*. Pe răposatul îl jeluie: *Reveș Iulian* n. *Pasou*, ca soție, *Pavel Iulian*, frate, *Alexandru*, *Amalia*, *Nicuș*, *Aurel* și *Ludovica* ca fii și fiice, doi gineri, trei nurori și 20 nepoți și nepoate. Răposatul *T. Iulian* a fost unul din căpitani batalionului format după 11 Martie 1849 de *Axentiu Severn*. Cu acest batalion trecu *Axentiu* la 12 Martie dela *Mihalț* la *St. Imbru* și în 20 Martie dela *Șard* la *Gura Ampeișel*, pentru a se concentra și uni cu *Muntenii* și *Moșii Iancului*. S'a ținut la spatele fortăreței dela *Alba Iulia* până la *Șolmuș*. Astfel a fost posibil, ca locuitorii din ținutul *Abrudului*, *Roșiei* și al *Câmpenilor* să nu fie înfestați de insurgenți, decât la începutul lunii *Maiu*, când venise *Hatrani* din *Munți*.

Aproape deodată cu tribunul *Andreica*, a răposat și căpitaniul *Iulian*, martori ai timpurilor viforoase și luptători neînfricați pentru cauza cea mare a libertății și egalității naționale. — Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată.

— *Eulampiu Negruș*, preot român gr.-or. din *Feldioara-Săcuiască*, a încetat din viață în 5/18 I. c. în etate de 29 ani. Inmormântarea i'a fost în 7/20 I. c.

Femei cu drept de alegere. Ministrul de justiție danez *Alberti* a propus în parlament un proiect de lege pentru reforma legii comunale din *Thorshavn* din insulele *Feröe*. După această reformă, femeile vor pute fi alese în consiliul comunal.

Fundațiuni. În *Galați* a murit *D. I. Frigator*, de origine din *Săsele Brașovului*, care a lăsat prin testament următoarele fundațiuni pentru oraș: 60.000 lei pentru construirea unui local de școală; 55.000 lei pentru construirea unui asil pentru săraci; 3.000 lei pentru cantinele școlare. Ministerul de interne a autorizat comuna *Galați* să primească toate aceste legate.

Un om omorât de zăpadă. Primăria din *București* a dat ordin, ca proprietarii sau chiriașii să curețe zăpada de pe acoperișuri, pentru ca să nu se întâmple vre-o nenorocire, căzând grămezile înghețate în capul trecătorilor. Această ordonanță însă nu a fost respectată. Urmarea a fost, că *Vineri* un tinăr funcționar dela oșile ferate rom. s'a nenorocit. Pe când trecea pe *bulevardul Academiei*, prin fața otelului *Bristol*, deodată un bloc de gheață se desprinde dela marginea acoperișului și i cade în cap. Funcționarul cade la pământ acoperit de sfărâmurile zăpezii tare ca gheața. Ridicat de jos, nefericitul avea craniul zdrobit. Transportat la spitalul *Colțea*, nefericitul expiră în odaia de gardă.

Esposiție de industrie casnică. „Societatea Doamnelor române din *Bucovina*” (secția pentru industria de casă) a aranjat în magazinul de covoare al firmei *Fii lui Berciu Wender*, strada domnească Nr. 9 o esposiție de lucruri de industrie casnică națională română. Această esposiție e bogată în lucruri de un gust și de o frumuseță rară.

O știre tristă. Din foile maghiaro-jidovești din *Budapesta* aflăm rușinoasa veste, că *Românii* din *Harman* (lângă *Brașov*) au telegrafat ministrului *Székell*, spunându-i că au înouiat biserica și nu mai lasă pe preotul lor într-însa. Foile acelea străine mai spun, că cearta între poporenii și păstorul sufleteșo durereză de mai mulți ani, dar s'a înăsprit în timpul din urmă în urma unei bătăi întâmplată chiar în sfânta biserică. E trist, deoă lucrurile au ajuns până acolo, încât în sfaceri de-ale noastre să căutăm scut la străini.

Moartea în slujbă. Un biet soldat din garnizoana *Alba Iulia* a fost pus să țină la un post mai îndepărtat. După cum se vorbește, cei doi mași au uitat de el a-și umbra la terminul prescripției și atacat fiind de strejnicul ger, ce domnește, a dat semnul prescripției prin aceea, că și-a desoarăcat toate patronele ce le are la dînsul, toate înzădar. Mai târziu îl afacă înghețat. Sărmanul soldat a preferat să moară, însă nu și-a părăsit locul. Acum s'a introdus cercetare aspră contra tuturor celor pécătoși în treabă.

Un nevinovat în temniță. În orașul *Kassel* a fost eliberat deunăzi din temniță oșmarul *Jacob Bohrein*, care a stat nevinovat în temniță 9 ani de zile, acuzat fiind pentru omor și condamnat la temniță pe viață. În zilele trecute s'a încheiat adevăratul ucigaș și astfel s'a constatat nevinovăția lui *Bohrein*. Dinsul va primi despăgubire în bani pentru cei 9 ani petrecuți în temniță. Dar *Bohrein* a îmbetrănit în cei 9 ani, a devenit melancolic și nu va mai fi bun de nimic. Greșala judecătorilor l'a nimicit.

Escesele din cafeneaua „Corso” și vice-comitele „Drapelul” serie următoarele: Comunicăm cu plăcere, că dl vice-comite al com. *Caraș-Severin*, dl *Carol Flacka*, a împărțit dlui *Coriolan Brediceanu*, care a interpelat în congregațiunea com. extraordinară în afacerea esceselor din cafeneaua „Corso” (*Lugoj*), întâmplate în 8 și 12 I. c., când au fost arse și 2 exemplare din „Drapelul” (vezi numărul 137 și 140 al „Drapelului”), că a îndeplinit cererea interpelantului, ca din oficiu să se facă arstare prin organele organeșii contra ofițerilor, cari au comis escesele. În acest înțeles s'a și făcut arstarea la forurile competente, ceea ce s'a luat cu satisfacție la cunoștință.

Mare nenorocire pe Murăș. Catastrofa îngrozitoare s'a întâmplat în săptămâna trecută pe *Murăș* în apropiere de comuna *Valea mare*. Mai mulți oameni tăiau gheața pe *Murăș*. Șase muncitori din *Valea mare*: *Avram Todorescu*, *Ioan Todorescu*, *George Pasou*, *Silviu Oncu*, *Teodor Verancescu* și *George Barbu* lucrau unul lângă altul. Deodată gheața s'a rupt și toți șase au căzut în apă. O tablă mare de gheață i-a acoperit cu totul. Cei alții locuitori observând catastrofa, au alergat repede spre ajutor, dar înzadar au ridicat tabla de gheață, căci n'au mai aflat sub ea pe nimenea. Au perit toți cei 6 muncitori în valuri. Două cadavre au fost aflate sub apă și trase la mal. Pe ceilalți patru nu i-au aflat nici vii nici morți. S'a pornit cercetare și s'a dovedit, că cei 6 oameni au căzut victimă propriei lor negrijii.

Din *Coroi Săn-Mărtin* ni-se scrie drept răspuns la cele zise în nr. 46 al „F. Pop.”, că orășnicul e un om cum se cade, nu cum e prezentat în scrisoarea aceea. Aceasta cu atât mai virtuos, că preotul de acolo nici n'ar suferi pe un om necorespunzător în serviciul bisericii.

Inghetat de frig. Vineri în 19 n. au înghețat în Cluj pe Czintz, păzitor de linie ferată (bakter). Acesta în zilele trecute, după cum se scrie, a fost în slujbă pe linia ferată 26 ore neîntrerupt. Trenurile, cari veniau și se depărtau, nu l-au permis să intre în bordelul său, ca să se încălzească. În frigul cel mare de 20° a căzut jos fără simțire și până a venit medicul, ca să-l dea ajutor, nefericitul murise înghețat de frig. A lăsat după sine o soție și 4 copii minori. S'a pornit cercetare în această afacere, căci e de necrezut, ca cineva pe frigul din zilele trecute să stea sub cerul liber 26 ore neîntrerupt.

Monumentul lui Cosma. La mânăstirea Cernica de lângă București s'a inaugurat monumentul ridicat prin inscripție de ziarul „Universul” viteazului Iorgu Cosma, fost sergent în timpul războiului, apoi făcut călugăr la schitu Ciolanu din jud. Buzeu și care venind anul acesta la 10 Maiu a defilat cu armata, dar răcind din cauza ploilor și neavând unde să caute adăpost a murit noaptea în Asilul săracilor din București. La inaugurare a asistat o mare mulțime de lume.

Inima de mamă. Una din acele nenorociri, cari agudue inima omenească și face să se turbure mințile, s'a întâmplat unei mame nenorocite, Maria Anibal, din comuna Mărgineni, județul Iași. În interval de 8 zile, ea a văzut cu groază cum scrietiza, această teribilă boală decizătoare pentru copii, l'a răpit pe cel trei copilăși dela sinul ei. Durerea, ce a încercat nenorocita femeie, a atins-o atât de mult, încât, acum două zile, perzându-și și unicul fiu, care îi mai rămăsese, îneburi de supărare. Simțitoarea și nenorocita femeie a fost transportată și internată în ospiciu.

Cărcima. Tinărul Nicolae Sipoș din Udvard fusese într-una din zilele trecute la gețetoare, unde a petrecut până pe la orele 11. Cu o seară mai înainte rămânând dator la birt cu o sumă carecare, și neavând bani să plătească, a socotit să lu e niște curci dela părinti, cu cari să-și plătească datoria. Făcând șgomot în curte, bătrânul Sipoș a ieșit cu pușca afară, să vadă ce se petrece. Văzând, că mișcă cineva prin curte, descărca pușca și nimeri. Eșind apoi cu o lampă, văzu cu groază, că și-a împușcat propriul său fiu. Nicolae Sipoș a murit pe loc, ear' bătrânul s'a prezentat singur la gendarmerie.

Anghina. Din Moșnița ne scria corespondențul nostru, că acolo bântue între prunci boala de gât. Până acum au murit trei.

Cu inima în partea dreaptă. Femeia lui Vasile Gligaru din Suceag s'a dus mai demult la clinica din Cluj, unde s'a jeluț doctorului, că nu știe ce are. Doctorul Purjez a constatat, că nu suferă de nici o boală serioasă, în același timp însă a descoperit, că femeia are inima în partea dreaptă. Dealtminteri femeia, care e în etate de 56 ani, e volnică și are 6 copii.

Doi moși. Din Caila (com. Bistrița-Năsăud) ni se scrie, că acolo a răposat un moș de 108 ani. 54 de ani a gustat amarul iobăgiei. Toată viața lui s'a fost sănătoș măr și plin de înțelepciune. Cu 14 zile înainte de moarte a ascultat sfânta slujbă la biserică.

— Din *Ternova* (Bănat) ne scrie abonentul Ioan Voina, că acolo a murit Ioan Păun în etate de 122 ani. De când l'a murit nevasta s'a mutat dela sălașul din țarină în sat. Bolnav nu știe nime să fi fost.

Cărți postale ilustrate, pentru sărbătorile Crăciunului și Anului nou se află la librăria Ioan I. Ciurcu din Brașov. Ele sunt artistic executate având fiecare pe ea câte un frumos vers de felicitare. Bucata se capătă cu 6 bani la librăria numită.

Rugine. Din Turda ni se scrie: Fiind țirg de săptămână în orașul Turda — am venit, ca să-mi cumpăr ceva pentru lipsele casei. După ce mi-am târguit, am intrat într'un birt, unde erau la o masă lungă vre o 13—14 țărani din sus de Turda, cum le zicem noi „Pădurenii”. Eu m'am pus singur la o măscioară de o parte.

Odată numai unul dintre ei întrebă, că ce s'a întâmplat cu subnotarul dela Agriș, de e suspendat?

Unul dintre ei apoi le-a spus celorlalți cu deamăruntul toată istoria, precum urmează:

Subnotarul acela a făcut arătare în contra preotului din Muerău la Consistor, pentru multele-i greșeli. Preotul s'a supărat rău pe subnotar și l'a denunțat la pretură, că subnotarul e corespondent al „Foai Poporului”, că agită în contra statului și a Maghiarilor pe Români, și multe altele de felul acesta, căci cu alte cele nu l'a putut atrica subnotarului, căci e un om foarte drept și de omenie, și pentru acesta mare păcat că abonează „Foai Poporului” — a fost suspendat și a rănduit protopoposarele cercetare disciplinară în contra subnotarului. S'a ținut cercetare în ziua sfinților Arhangeli și preotul, preotessa și 6—7 martori, pe cari l'a adus preotul în contra subnotarului — au lăsat sf. biserică și au alergat pe la legi; însă nu l'au sflat cu nimica vinovat pe subnotarul, ci numai cu „Foai Poporului”, pentru care se va țiră o altă pertractare.

Auzind eu acestea — m'am scărbit și am întreat, că cum îl chiamă pe subnotar și pe preot? Mi au zis că: pe preot Gavrilă Micu și pe subnotar Vasile Ciortea, și cu aceasta m'am depărțat. C. D.

Absolvat de pedeapsă. Nevasta lui Brisch din Nagy Mező fugise la Budapesta, unde se facise o a cu un prăpădit de seama ei. Bărbatul ei legiuț l'a ertat greșala și mergând la Budapesta a chemat-o eară soasă. Ea l'a spus însă, că și-a aflat altul — al treilea — cu care vrea să plece la Italia. Desnădăjduit și amărit, a scos un revolver și a împușcat-o, fără de a-o omori. Curtea cu jurați l'a declarat nevinovat, și cu drept, căci asupra unui animal și-a îndreptat revolverul.

Noroc în nenorocire. Gavrilă Moțigan din Mădaraș s'a nenorocit la mășina de imbiatit, care l'a smuls brațul stâng, așa că după trei zile de chinuri a murit. Stăpânul lui l'a fost asigurat la „Casa muncitorilor”, el însuși s'a fost asigurat la o bancă, așa că biata văduvă rămăsă cu o mulțime de copii a primit un ajutor de 800 cor. — M. Begyes din Nyírbételek, servitor, a fost strivit de o grindă, rămânând mort. Fiind asigurat la casa muncitorilor, văduva lui a primit un ajutor de 400 cor. (În numărul viitor vom începe publicarea instrucțiunii despre „Casa de ajutorare a muncitorilor” întemeiată de stat, la care își poate asigura un muncitor pentru anii bătrâneții chiar și pensiuine lunară. Red.)

Prea târziu! Directorul financiar din Timișoara a propus să se șteargă 49.000 cor. restanții de dare dela 4000 de nenorociți, pentru-că și așa nu li-se poate lua nimic.

Pretură nouă în comitatul Sibiiului. Ministrul de interne s'a învoit, ca pretura Sibiiului să fie împărțită în două. Scaunul preturei celei noiș va fi în Cisnădie. Primpretorul cel nou își va ocupa postul la 1 Iuliu 1903.

O ordinațiune nepotrivită. Din Bruznic (comitatul Caraș-Severin) ni se scrie: Comuna noastră e situată în mijlocul pădurilor și împărățiată pe dealuri. Aici se întâmpla șai o furătură mai alta, mai un omor mai altul și alte lucruri și mai mari; chiar la mine au venit hoți în 3 rânduri să mă jefuiască, însă având întărituri mari în case am scăpat până acum. De 3 ori au atentat și la viața mea, ba chiar odată ziua la ameazi a pușcat la mine pe fereastră și chiar la sfânta biserică nu am îndrăznit a merge fără revolver.

Acum de curând ne-am trezit, că vine o ordinațiune dela protopretorul din Birchiș, ca fiecare om să și împuște cănele și cari nu l' vor împușca, vor fi șpru pedepsiți. Oamenii noștri au apelat la vicecomitele din Lugoj, dar toate înzădar; au mai telefonat, dar rezultat a venit ca să se împuște cânti bieșilor oameni. Unii oameni l-au pușcat, ducându-l la mormintele vitelor, alții l-au dus prin comunele învecinate ca să-l scape de perire. Sperăm, că autoritățile noastre vor reveni asupra acestei ordinațiuni, care deșă se va duce în deplinire, va cauza multă pagubă oamenilor. *Mihail Rubiniociu*, preot român.

Condamnări. Ioan Lalu din Sadu s'a împotrivit păzitorului de câmp, care a vrut să-l zălogesească. El a fost condamnat la închisoare de 8 zile.

— Petru Outean din Șugag a furat de cinci ori. Fiind numai de 13 ani, a fost condamnat numai la 8 zile închisoare.

— Adam Stefan din Apoldul-mare a rănit greu cu o peatră pe văduva Maria Greguș, pentru că copilul acesteia l'a șpat o fereastră. El a fost condamnat la 14 zile închisoare și 20 cor. în bani.

— Trif Brânzeiu din Ciolova, care și-a implantat cușitul în avocatul Cornean din Oravița, a fost condamnat la 5 ani temniță grea.

Negrijă. În comuna Măgura a pus țăranul G. Hartag pe vatra din casa lui S. Barna, la care se afla un pachet, cu dinamită pe vatră. Dinamita a explodat și proprietarul casei a fost greu rănit.

Steagul Maghiarilor din București. Reuniunea maghiară de muzică din București cu porecla „Stântul Ștefan” voind să se provadă cu un steag maghiar tricolar, în lipsa de mijloace s'a adresat oătră publicul maghiar dela noi pentru șjutoare. Colecta s'a început și banii încep. Pentru scopurile naționale ale Maghiarilor din România, liberalul guvern al României permite colecte, pe când nouș Românilor de aici, cari nu șntem venituri, guvernul ne interzice și ceteria foilor din România.

Vesti bune. Din Cluj se scrie: În zilele acestea s'au mai înființat trei reuniuni bisericăști gr.-cat. În tractul protopopesc al Clujului, cu scopul de a trezi poporul din indiferențismul religios, de a sădi în inima lui credință tare și astfel a face din niște ființe robite păcatului, fii adevărați ai bisericei, din membre aproape putrede, membre sănătoase pentru neam și patrie. Reuniunile s'au înființat în Ardeova, sub numirea „Evla-via”, în Dretea sub numirea: „Nu blăstăma pe Domnul” și în Stana cu numele „Pietatea”.

Coroane eterne. Doamna *Aurelia Stoica*, învățătoare, a dăruit în amintirea iubitului său tată răposat, *Nicolas Stoica*, fost cursor la „Tribuna”, suma de 1 cor., la fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor români, întemeiat de Reuniunea sodalilor români din Sibiu.

Jertfele cărcămei. În Bozovici a uclat Iacob Greșu pe tatăl său, care și-a lăsat toată averea.

— În Tiovanul-mare a străpuns cu cuțitul flăcăul N. Ivan pe soțul său Pavel Chera, care a rămas mort.

— Un țărăan român din Feleacul săsesc s'a îmbătat în Bistrița și a plecat să-și caute sălaș peste noapte. Pe stradă s'a întorsit cu doi mișei, cari l-au dus pe promenadă și l-au bătut măr, furându-i căciula și cele 20 cor., ce le mai avea la el.

Petrecherere. Inteligența rom. de pe Valea Almașului și jur va aranja o petrecherere cu dans în Hida (Hidalmás) la 26 Decembrie st. v. 1902 (a doua zi de Crăciun). Începutul la 7 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 2 cor., de familie 4 cor. Venitul curat este destinat spre scop filantropic.

Fanatisme religioase. În comuna Liorinta (Săcuia) femeia lui Vălyi Iános trecuse la religia nazareană și ocea mereu din cărțile Nazarenilor, până și-a pierdut mințile. Duminica trecută venind dela adunarea sectei, a ademenit la sine doi copii în etate de 7 și 8 ani și l-a omorât. Mama unuia dintre copii mergând la dînsa, și-a găsit copilul, și pe al doilea înjunghiat întins pe masă, iar femeia întingea un pămătuț într'un blid plin de sânge și ungea pragul și ușilor cu sânge, spunând, că așa l-a poruncit Domnul, să ungi ușile și săngele nevinovat.

Fărădelegi. Tribunalul din Leutschau (Nordul-Ungariei) a condamnat pe judele cercual Tomory din Kármárk la 7 luni temniță, pentru-că a primit în 32 de rînduri mită.

— În Criș ii intrase frăueta Elisabeta Sch... gîrgăuni în cap, că bărbatul nu l'ar fi credincios. O țigancă îl aflase născutul și după ce a înșelat o de o sumă bună de parale a învățat-o să pună niște spure de omor în mâncarea omului. Mustrată de conștiință, l'a spus totul. Țigancă e acum în închisoare și frăueta s'a cumințit (?).

— Ioan Meghelan era muncitor la fabrică și nevastă sa trăia în Rumânești (Bănat). El aflase, că se ticăloșise, și prințându-o vorbind dulce cu vecinul ei a împușcat-o.

Eară moarte din cauza unei măsele. Pantofarul Mandalo din Timișoara s'a dus la un barbier să-și tragă o măsea. Acesta l'a rupt-o. Pantofarul s'a îmbolnăvit și după oțva timp a murit. După cum au constatat medicii, moartea l'a provenit din inveninarea de sânge produsă prin coptura din rană.

Un ticălos. O îngrozitoare tragedie s'a întimplat la Viena. Fabricantul Anton Lassu și-a lăsat nevasta bolnavă în pat și s'a dus la văduva Gobula, cu care de mai mult avea relațiuni amoroase. Când femeia părăsită și-a cheltuit toată averea, a trimis pe cei doi copii la soțul miserabil să-și ceară pîne, însă văduva Gobula l'a dat pe ușa afară. Atunci mama copiilor s'a dus ea singură să ceară ajutor. A avut aceeași soartă. A fost dată afară fără milă. În desperarea ei, ea puse otravă într'o oală cu lapte și se furișă în casa văduvei Gobula, unde a doua zi s'au găsit trei cadavre, mama și cei doi copii. Când vecinii au aflat această nenorocită întimplare, au vrut să omoare pe văduva Gobula și pe tatăl criminal.

Slovacii în America. Cât de bine s'au organizat Slovacia din America vedește și raportul „Societății slovace din America”, care are până acum 13 589 membri. Societatea editează un jurnal mare slovacesc, care apare în fiecare zi. America e pentru Slovacia o școală foarte bună, căci și cei timpotți în sentimentele lor naționale își vin acolo în fire.

Pentru „Casa națională”.

— *Apel.* —

Inițiativa luată de „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român”, de a pune obiectul *felicităților de Anul-Nou* în serviciul culturii noastre naționale, întîmpinând comitementul general al publicului român, — venim acum, în preșeara unei noue aniversări, a adresa către toți iubitorii culturii poporului român din această țară, un călduros apel, ca să participe și de astădată la răscumpărarea *felicităților de Anul-Nou* în favorul *Fondului Casei Naționale*.

Consemnarea răscumpărărilor de felicitări se va publica și în anul acesta atât în ziare, cât și în o mică edițiune ocazională, care pe ziua Anului-Nou se va trimite tuturor acelor, cari vor contribui sub acest titlu la *Fondul Casei Naționale*.

Prin aceasta vom conserva pe deplin părțile frumoase ale obiceiului *felicităților de Anul-Nou*, întîlnindu-ne și unindu-ne cu toții cu ocaziunea unei aniversări la un act de nobilă înulfire pentru înaintarea culturală a neamului nostru.

Avînd Comitetul central, în urma înșăririi primite dela ultima adunare generală a Asociațiunii, șinută în Septembrie a. e. în Oravița, a lua în timp apropiat dispozițiunile trebuincioase pentru realizarea proiectatului *Museu istoric și etnografic al Românilor din Transilvania și Ungaria* alimentarea *Fondului Casei Naționale* cu mijloace bănești a devenit o chestiune de interes actual, și astfel sperăm că apelul nostru va fi întîmpinat de astădată în toate cercurile preocupate de înaintarea culturală a poporului nostru, cu bunăvoință și însulfire îndoită ca și pe această cale să

se dea Asociațiunii noastre posibilitatea de a realiza în timp cât mai apropiat o veche dorință a obștei românești.

Sibiu, 12 Decembrie 1902.

Comitetul central
al Asociațiunii pentru literatura
română și cultura poporului
român.

Știri din piață.

Sibiu. Grâu, hl. 11.20—12.40; seară 7.80—8.—, orz 7.60—8.—, ovăz 4.20—5.—, cucuruz 7—8.40 cor. 10 ouă 80 bani — 1 cor.

Piața banilor din Sibiu. Galbunul 11.26; 20 lei (hârtie) 18.78; 20 lei (argint) 18.64; lira turcească 21.40; lira engleză 23.78; 20 marce 23.30; napoleonul 19.—; rubla (hârtie) 252, rubla (argint) 243 cor.

Bursa din Budapesta. Grâul, 50 kg. 7.80—8.25; seară 6.45—6.75; orz 5.60—5.95; ovăz 6.40—6.65, ouă 6.65—6.75; cincantini — cor.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Maria din Câmpie. Pentru-ce atîta tăcere?

Sălciva. Scrisori nesubscrise nu publicăm.

Dni St. Russ, Brașov. Pegubă, că fiind militar nu vă putem aprecia după vrednicie meritele, ce vi-le câștigați pentru luminarea fililor din popor. „Tribuna” s'ar pute abona și începînd cu 1 Dec. v.

Dni Petru Gheju, Târnova. După-cum îmi spune dl. Tordășianu, obiectele s'au trimis îndată după terminarea expoziției la Târnova, p. Reșița. De acolo a venit înștiințare, că adresatul e necunoscut. V'a scris acum din nou, ca să mergeți să le scoateți.

Dni Ilie Jurian, Cîmpul-de-Câmpie. Tipărirea din nou ar costa câțiva fiorini, car' noi numerii vechi nu mai avem.

Dni Goleți, Moșnița. „Darul de Paște” nu se mai capătă înapoi, căci au ars în Oluj toate exemplarele.

Dni Tanase Ciungan, Vereșmort. Tiparul unei cărți de mîci costă cel puțin 25 cor., de aceea nu putem tipări din nou.

Dni E. T. Libeg. Dl. Blanu află, că ar fi foarte multe lipsuri în monografie.

Dni V. Bosman, America. Sașii nu au gazete, cum e „Foala Pop.”

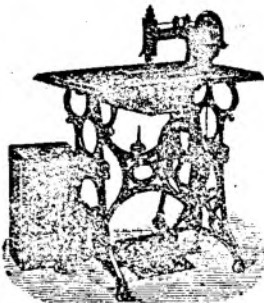
Pentru redacție și editură responsabil: **Victor Lazăr.**
Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni lașf. **Marschall.**

Gustav Dürr

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,

Sibiu. Piața-mare nr. 19.



Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

4 40—

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seide & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleinri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sînt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Liste de prețuri se trimit la cerere gratis și franco.

Victor Lazăr

Pentru sezonul de iarnă

au sosit, în multe variații, **cele mai noue pălării de bărbați și copii**, precum și **oăciuli**, la

Gustav Schuster,
pălărier, 90 3-4
Sibiu, Piața-mare nr. 17.

Cumpărați-vă Călindar!

Cel mai bun, mai frumos și mai ieftin
călindar românesc



Călindarul Poporului pe 1903

a apărut și se află de vânzare cu prețul de
40 bani (20 cr.) și porto 6 bani (3 cr.)

Se poate procura dela librăria „Tipogra-
fiei”, societate pe acții în Sibiu,
strada Poplăcii nr. 15 și la alte librării
din țară.

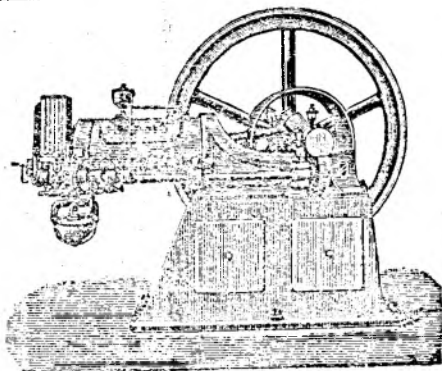
Abonați Calicul,

ziar humoristic și satiric cu multe ilustrațiuni, care la 1 Ianuarie
1903 se va eda în broșuri lunare, în al XVI-lea an dela nașterea sa.

Abonamentul: Pentru Austro-Ungaria pe an 6 coroane;
pe 1/2 an 3 coroane; pentru România și
străinătate pe an 7 lei; pe 1/2 an 3.50 lei. — La 10 abonamente,
unul se dă rabat. — Abonamentul se trimite la: **Administrația
Calicului în Sibiu (Nagysz-ben).**

Administrația Calicului.

89 3-3



De însemnătate pentru morari și
toate celelalte ramuri de industrie!

De însemnătate pentru proprietari și economi!

Locomobile de petroliu „OTTO“

cea mai ieftină și mai bună putere motrice
pentru îmblătire.

Fără mașinist și fără pericol de foc!!

Motor Original „OTTO“ de petroliu,

renumit pentru simplitatea
sa, ieftinătatea cu care se poate
mina, minarea ușoară, sigu-
ranța folosirii.

Langen & Wolf,

fabrică de motori de gaz,
Budapesta VI. Váci-körút
nr. 59.

Representanța pentru Ardeal:

Fabrica de mașini

Andrei Török
în Sibiu.

Acolo se pot vedea și motori și locomobile de sus în activitate.

Informații, planuri și preliminară de prețuri se dau gratis. 78 11-12



Fabrică de casse.

Subscrieți-mi iau voie a face atent p. t. pu-
blicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse
numai din material bun și tare. De aceea rog cu
deosebire on. public, care caută casse, să binevoască
a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și
măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-
afară se nu confundă cu alte casse ce obvin în co-
mercio, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după
măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-
țerate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcii-mare Nr. 8.

9 17-26